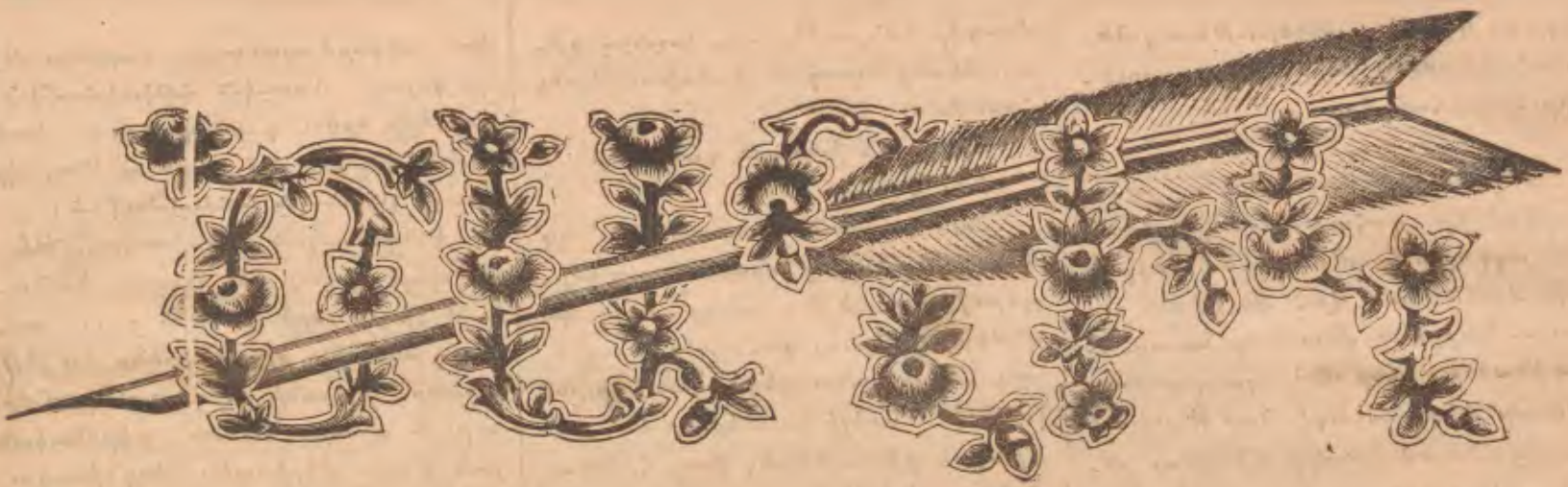

ԾԱՂԻԿ շարքը երկու անգամ կը հրատարակուի Չորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերն: — Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է 100 դրս արծաթ: — Վեցամսեայն 50. — Գաւառաց համար 115 դրս. Վեցամսեայ 60. — Ծանուցման տողը 5 դրս:

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղարկել Առ Արսեմաէր եւ Տնօրէն Անտոն Սափեան, Կ. Պօլիս, Պապր Ալի հասէսի բիւ 20 Խմբագրութեան յանձնուած գրութիւնք եւ չեն տրուիր:

ԹԻԻ 120 Բ. ՏԱՐԻ

1888

ՓԵՏՐՈՒՄ 20 ՇԱԲԱԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Չորեքշաբթի օրն խառն ժողով գումարուեցաւ ի Ղալաթիա նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Մագաւոտ Սիմոն պէյի:

Նախ և առաջ ամենայն Հայոց Վեհ. Հայրապետին օրհնութեան կոնքակն կարգացուեցաւ ուղղեալ նորակազմ Գաղ. Ժողովոյ Անդամոց ժողովականք յոտնկայս ունկնդրեցին:

Յետոյ վաւերացուց Ձմիւռնիոյ դաւառական ժողովոյ ընտրութիւնն և որոշեց հրահանգ զրկել առաջնորդի ընտրութիւն կատարելու որոյ համար հետևեալ ընտրելեաց ցանկը պատրաստեց:

Գեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Նար Պէյ Գեր. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի Արթ. Ներսէս վրդպ. Արսլանեան

Կարնոյ առաջնորդութենէ Գեր. Մուրադեանց Մելքիսեդեկ եպիսկոպոսի հրաժարականն ընդունելով, որոշեց հրահանգ զրկել վիճակին դաւառական վարչութեան՝ նոր ընտրութիւն կատարել:

Ժողովն զբաղեցաւ նաև այլ և այլ գործերով:

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն իզմիրի հրաժարեալ առաջնորդ Մելքիսեդեկ եպիսկոպոսի գրաւոր հարցում մ'ուղղելով բացատրութիւն պահանջած էր թէ եթէ հարկ ըլլայ իրեն Կ. Պօլսոյ եկեղեցեաց մէջ պատարագել ի՞նչ եղանակաւ պիտի ընէ ամենայն Հայոց Հայրապետի անուան յիշատակութիւնը: Ս. Պատրիարքը գրաւոր ուղած էր պատասխանը:

Կը լսեմք թէ Գեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս նամակ մը ուղղելով առ Գեր. Փոխանորդ Հայրն պատասխանած է թէ առ այժմ իւր անձը դարմանելու կղքաղի, թէ սոյն պատճառաւ կարնոյ առաջնորդութենէ հրաժարած է, ուստի ապաքինելէ վերջը բերանացի կերպիւ պիտի պատասխանէ:

Ասոր ի՞նչ կ'ըսէք, պարոնայք — Նորին Գերապատուութիւն հիւանդ է եղեր, այն ատիճան ծանր հիւանդ, որ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր նամակաւ պատասխանելու կարողութիւն չունենալը՝ Գեր. Փոխ. Հօր՝ նամակաւ իմացուցեր է՝ ապաքինելէ յետոյ բերանացի պատասխանելիքը:

Այս պատասխանը ինչի՞ կը նմանի գիտէք. ժամանակաւ Նուրէտտին Հօճային բարեկամներէն մին՝ որ Հօճայէն առնելիք ունէր, կերթայ Նուս-

րէտտինի տան դուռը կը դարնէ ըստակը պահանջելու, Հօճան պատուհանէն տեսնելով որ եկողն պարտապահանջն է, ներսէն կը պատասխանէ թէ — Հօճա պունտա տէյիլ. — Զօք չէյ, սէսինի արեօրում, նէեէ՛ եալան սէյլէօրսուն: — Հօճան որտուտելով կը գոչէ, — Պաղընտը, սէսիմէ ինանըյօրտա պանա ինանմաօր:

Կ'երևի թէ՛ կամ Ն Գերապատուութիւն կը մոռնայ որ այժմ Պօլսի մէջ կը գտնուի, կամ Ս. Պատրիարք Հօր տալիք պատասխանին նկատմամբ փոխանակ Պ. Փափագեանին դիմելու՝ որ հոս է, Պ. Մամուրեանէն հրահանգ ստանալու ժամանակ վաստիկ կուղէ. որն ալ ըլլայ, ստողդ աղբիւրէ կը տեղեկանամք թէ՛ Գեր. Մուրադեանց եպիսկոպոսին և ոչ մէկ եկեղեցւոյ մէջ պիտի արտօնուի պատարագել, մինչեւ որ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր չը պատասխանէ:

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն շնորհակալութեան Ուղղեմք մը մատուցանելով Վեհ. Սուլթանին, երախտագիտական ջերմ զգացումներ կարտայայտէ առ Ն. Վեհափառութիւնն որ բարեհաճած է իւր կայսերական բարձր հովանաւորութեան ներքեւ առնուլ ի

նպաստ Միացեալ ընկերութեանց ձեռամբ խնամեալ վարժարանաց տրուելիք պարահանդէսը :

Ինչպէս խմբագրութիւնս առաջարկած էր, գոհութեամբ կիմանամք թէ ազգային երաժշտապետ Տիգրան էֆ. Չուհաճեան՝ Վեհ. Սուլթանի անուան նուիրեալ փառաւոր նուագ մը յօրինած է. զոր մեծ պատրաստութեամբ պիտի նուագէ նոր Թատրոնի նուագաժողով խումբը Միացեալ ընկերութեան պարահանդիսի գիշերն :

Կը լսենք թէ Պիլէճիկի վիճակէն Կէօլ Բ սղարի հինգ գիւղի ամբողջ հայ բնակիչներ՝ 3—4 հազար հոգի՝ սովի պատճառաւ պատրիարքարանի աղերսագիր մը դրկեր են իրենց օգնութիւն մը խնդրելով, հակառակ պարագային պապականութեան պիտի դիմեն եղեր :

Ըստ մեզ այդ գիւղացիներ, փոխանակ պապականութեան դիմելու հաւատքին առժամանակեայ կերպով գրաւի թող զենն մինչեւ որ սովն անցնի բոլորովին :

Հետեւեալը մեզ զրկուած է ի հըրատարակութիւն :

ՍԵՐ

Սէր ըսելով հոս պէտք է իմանալ այն վիճակը, այն զգացումը որ օրինորդ մը դէպ ի երիտասարդն և կամ երիտասարդ մը դէպ ի օրիորդն կուենեայ, այսինքն արական և իգական երկու էակաց մէջ իրերաբարաւում մը, Տէէէր չը պէտք է շփոթել սիրոյ հետ, առաջինն անձնական հաճոյից և ըզգացմանց պարզ յագեցում մը կը նըշանակէ, իսկ երկրորդն ճշմարիտ և բուն այն սէրն է որ Կալուէ Էսթէլաի կամ Կալուէլաի նման գրքերու մէջ կը տեսած եմք. գրքերու մէջ տեսած եմք ըսելով չանցնիմք, վասն զի գոթա իրական կեանքէ քաղուած վէպեր են. և ի՞նչ հարկ կայ երկար խօսելու, միթէ տեսած չէք ձեր օրով եղեռնական ճշմարիտ դէպքեր եւ եղելութիւններ որոնց միակ առարկան Սէրն է եղած, անկեղծ և սուրբ սէրն : Բայց հոս իմ նպատակն սիրային պատկերներ ներկայել չէ, այլ ըստ կարի

մտադիր եմ լուծել «Երբ Կալուէլա գիտութեանց նորագոյն ծանօթութեանց համեմատ :

Արդ բուն խնդրոյն դառնանք :

Ի՞նչ է սէրն . . .

Սոյն հարցման պատասխանն այլ և այլ հեղինակաց կողմէ տարբեր կերպերով տրուած է, որոնց և ոչ մին ընթերցողն կրնայ գոհացնել, սրովհետեւ աւելի բանաստեղծական ներշնչումներ, աւելի կարծիքներ են քան դրական գիտութեանց վրայ հիմնեալ ճշմարտութիւններ . . . Մեր նախատակն է ջանալ այս հարցման դրական պատասխան մը գտնելու :

Թէ՛ ի՞նչ է մեր պատասխանն, — մեր պատասխանն սոյն գրութեան եղբակացութիւնն պիտի ըլլայ. սկսինք ուրեմն :

Մաքնիսականութիւն կոչուած զօրութիւն մը կայ որ ի հնուց անտի ծանօթ էր և որուն միջոցաւ հրաշքներ կը գործէին (այսպէս ըսենք) հին Եգիպտացիք, Յոյնք և Հնդկաստանցիք և որ այժմ ընդհանուր գիտութեանց կարգն անցնելով ներկայ դարուս գիտունք ևս անոր միջոցաւ հրաշալիքներ կը գործեն . . . և որուն վրայ քիչ ժամանակի մէջ այնչափ դրքեր ի լոյս ընծայուեցան որ երկար տարիներու մէջ չգրուեցան մեզ ծանօթ ուրիշ ուէ գիտութեան մը վրայ :

Ի՞նչ է մագնիսականութիւնը :

Մագնիսականութիւնը պէտք է նկատել որպէս մի գերբնական զօրութիւն և նորա արդիւնքը իբր հրաշալիք. որպէս բոլոր այն եղելութիւններ որոնց պատճառներն անհասկ են, մեզ ենթադրել կուտան գերբնական զօրութեան մը գոյութեան որով եղելութիւնները պարզապէս մենք հրաշալիքներ կը նկատենք, Բայց այժմ խնդիրը գիտնոց հետազօտիչ և փորցիչ բովէն անցնելով բոլորովին կերպարանափոխուած է. այժմ այդ եղելութիւնները մենք կը նկատենք իբր պարզ արդիւնք բնական զօրութեան մը և այդ բնական զօրութիւնն ալ մեզ անհասկ մագնիսականութիւնն է :

Մագնիսականութիւն բառը Յունական հալէս (սիրող) բառէն ելած է, որ կը նշանակէ երկու իրերու մէջ ձգողութիւն մը (աթրաքսիօն), երբ այս ձգողութիւն տեղի կունենայ եր-

կու անգործարանաւոր մարմնոց մէջ կը կոչուի Երաշխան մագնիսականութիւն, իսկ երբ երկու գործարանաւոր կամ երկու մարդոց մէջ տեղի ունենայ կը կոչուի Կենդանական մագնիսականութիւն :

Կենդանական մագնիսականութիւնը որպէս ըսինք հին ազգաց ևս ծանօթ էր, ի գործ կածէին զայն. սակայն անոր ինչ ըլլալն իրենք ևս չէին գիտեր, և քանի որ գաղտնիք մ'էր, ուրեմն անոնց համար գերբնական բան մ'էր : Վերջապէս մագնիսականութեան գաղտնիքը ծածկող վարագոյրը պատուեցաւ 1774 ին Հէլ աստեղագետին ձեռքով որ պարզ հետևող մ'էր եղած ի Սպէ Լեօպոլտէ աշխատութեանց, և երեք տարի վերջը Անտուան Մեյեր անունով Վիեննայի համալսարանէն վկայեալ բժիշկ մը Հէլի միանալով աւելի առաջ տարաւ մագնիսականութիւնը, աշխարհ զարմացած էր ըսելով ու տեսնելով անոր բոլոր յաջող փորձերն. երեւելի բժշկաց կողմէ անդարմանելի նկատուած հարկւրաւոր հիւանդներ առողջացուց և առողջ մարդկանց վրայ այնպիսի փորձեր կը կատարէր որ ներկայը յապուշ կը կըրթուէին, և այս պատճառներով մագնիսականութիւնը սկսան Երաշխականութիւն կոչել, որպէս նաև Պրեդիկանութիւն անուանեցին Անգղիացի գիտունին անուամբ որ շատ աշխատեցաւ մագնիսականութեան և մինչև այսօր Եւրոպայի գիտունք կը շարունակեն հետեւեալ մագնիսականութեան, որպէս Շարքօ, Պէրհայմ, Պոնիս, Բ. Բիշէ, Ե. Թիշէ, Պրեմօտ, Տիւմօնթայլիէ և ին :

Մէսմէրի փորձերուն ժողովրդեան վրայ բրած տպաւորութեան և ազդեցութեան պարզ գաղափար մը տուած ըլլալու համար միայն յիշեմք որ Սօփիէ Կլ Լիֆօն անուամբ ընկերութիւն մը անոր տրամադրութեան ներքև դրաւ 360,000 ֆրանք . . . :

Մագնիսականութեան ինչ ըլլալը ճշդապէս հասկնալու համար երկու հարցում ընել կատարուինք :

1 — Մագնիսական հոսանք կոչուած բան մը իրօք կայ — ո՞չ :

2 — Իրական են այն եղելութիւնները որ մագնիսական հոսանք կամ հեղանիւթ կոչուած բանն յառաջ կը բերեն — Այո :

Երբ ընթերցողն սոյն երկու հարց-

մանց պատասխաններն պարզ աչօք դիտէ զարմանօք պիտի տեսնէ թէ մին միւսն կը ջրէ :

Բայց այս զարմանք իսկոյն կ'անհետի երբ յայտնենք թէ սոյն հակասութիւնը կը գոյանայ Բաբելոնի անփոփոխ և անփոփոխութենէն, այս սխալ գործածութիւն խել մը ուրիշ սխալ բառերու և խօսուածներու գործածութեան պէս պիտի չարունակուի տակաւին, օրինակի համար Աբելիւն էլ — համար, սերտ կը ցատէ : (փոխան՝ երկիրս դարձաւ, արեգակը տեսնուեցաւ կամ անհետացաւ, և ստամոքսս կը ցաւի՝ ըսելու) :

(Շարունակելէ)

Տօթ. փ***

ՍԱՂԼՈՔՏԱ ՄԻՐԱՍ

Պաղը կէսն է հիշեցարար վար քի՛ հանի եւ թմրիչնաւն սօղրա էվէնէն — էլլէրինտէ պուլունան ճուղի պիր վարիտաթը ճահիլանէ հարճաեարադ մաղ տուր քալըրլար : Վէ սօղրատան տանաւոր օլարադ՝ պագընտը, բարամըղը ճնա պունա սաղըղըմըդուս միրաս բայ էթաթ տէրէր : Պու տէտիկիմիզ էհիշարարարտան պիրի կէշէնէրտէ 20 — 25 եաշընտու պիր դըզ իլէ էվէնտի վէ սըրըր իլահի՛ եագընտու տա պիր էվլատ սահիպի օլաճաքմը : հալպու քի էլինտէ պուլունան ճիւղի պիրվարիտաթը՝ քի թէայիւշի հալինէ անճագ մէտար օլապիլմէքտէ իտի, ճահիլանէ հարճայարաք, էվվէլի կինն ղէվճէսի իլէ պու պապտէ աթիտէրի միւքեալէմէյի էթմէքտէ իտիլէր :

— Գրիգոր աղա, պիղիմ սօնուսուղնէ՞ օլաճագ, արթըք չարչըեա տա կիթմէի պիւսպիւթիւն բաֆա գօյտուն :

— Սանա տէտիմ քի սէքիզ օն բարչա մալ վար սէրմիյէ, բէհինտէտիր : պու հաֆթա օնարըր բէհինտէն չըգալաճաղըմ, օ վագըթ իշէ պաշլարըմ :

— Ագլըմ օլսատա ինանսամ, նէ իլէ բէհինտէն չըքարաճաքսն :

— Էվի իքի եիւզ լիրաեա բէհինէ գօյտուն օ բարեբըլա մալլէրի բէհինտէն գուրթարըպ իշէ պաշլաեաճաղըմ :

— Օ'լս ճանըմ, պիր չամուրտան օ պիր չամուրա : ինանըրտան սէն արթըք ցնդեղէնմիշսին : եաքըն կիւնտէն էվլատըմը տիւնեաեա կէշէճէք, հիշ

տէյիլսէ պարէ պու էվ գալայըտը :

— Մալլէրի բէհինտէն գուրթարըրտամ բէք զիյատէ քեարըլա սաթաճաղըմ, ղերէ պու կիւնէրտէ էօյլէ ուֆաք թէֆէք՝ շալ պրօշու, մէտայլեօն, գիւքէ, եիւզիւք չօք արանըեօր : էլիմտէ օլսա եարը պէ եարը քեարվար, սաթար սալար էվի բէհինտէն գուրթարըրըմ :

— Գուգում Գրիգոր աղա, մալարըր բէհինտէն գուրթարըրտան 20-30 օգկա սըղըր էթի ալսանտա պիր աղ սուճուք բլան կէօտէն եաքալըմ :

— Տահա պիր հաֆթա օլմաուր կիւղէլիմ կէօտէնէրի գէտիլէրէ եետիրտիք, եաղըք օլտու օ գատար ղահմէթէ :

— Պու տէֆա կէօտէնէրի եայտըղըմը օտանըն գաքըսընը գիլիտիլէրիմ : գուգում Գրիգորիկ աղա բէք սէվէրիմ էվ սուճուղընը :

— Պաշ իւստիւնէ նօնօմ, եարընտան թէղի եօք 30-40 օգկա էթ կէօնտէրիլիմ, իքի տէ տէօյիւճիւ սըմարլաեմ տա չափըճաք եաքսընլար :

— Պանա պիր եիւրէք մէտայլեօն նէ վագըթ եաքտըրաճաքսն, ամա օրթաքսն կիւզէլ պիր Բինճա իստէրիմ :

— Պաշ իւստիւնէ, սէքիզ օն գըրաթ գատար էսիկ մալ ինկիլթէրա վար, սատէքեարա վէրէյիմ տէ պաշլասըն պիր մէտայլեօն :

— Եօգարքի սալօնուն տըչարքի սալասընա տա պիր խալըր լաղըմ :

— Սլալըմ . . .

— Շալլէնին ճամէքեանընն տա այքըռը շիք պիր օթուրթմա սահաթ կէօրտիւմ իւշէր գօլլու պիր չիֆթ շամտանը իլէ պարապէր, գուգում Գրիգորիկ աղա եօքարքի սալօն իշինչուճու ալալըմ :

— Պաշ իւստիւնէ . . .

— Տիշլէրինի հանկը տիշճիեէ եաքտըրուն . . .

— Նէ վար քի . . .

— Ճանըմ, եաեամըն տա սէնին կիպի աղընտա հիշ պիր տիշի գալմամը, սէնինքի կիպի պիր թագըմ եաքտըրտան, ղավալըր էհիթիեար գարըր բէք բահաթսըղ օլուեօր :

— Էյի ամա, պիր թագըմ պէշ ալթըր լիրաեա պագար :

— Պաշկալարընա օլուրսա վէրիսին,

պէնիմ էթրաֆըմա պէշ ալթըր լիրայը գըսկանըրուն :

— Նէ, չէ գըսկանայըմ ճիւլէրիմ, եարընտան թէղի եօք տիշճիյի կէօնտէրիլիմ եաքսն :

— Գրիգորիկ աղա, սիզ գույումճուսընըղ էքսէրի թէրէքէլէրէ կիտէրսինիզ, էլաէն տիւշմէ պիր գանաբէ թագըմը օլուրսա մութլագա ալ, ղերէ հէր կիւնլիւք օթուրաճագ օտատա պիր միսաֆիր կէլիսէ սանտալիէ իւսթիւնէ օթուրուլուեօր :

— Պաքարըմ տա էօյլէ պիր քէլէքի տիւշէրսէ ալըրըմ :

— Պանա գալըրտա թափիսիլէնին պիրինտէն եէնիսինի ալսան տահա էյի օլուր :

— Էօյլէ եաքարըղ :

— Նէ օլուրսա օլուրն քէնտիմէ պիր սամուր քիւրքիւ Ռօթօթ եարտըրաճաղըմ, պու սօղուք հալալարտա բէք կուսթօլու կիտէր :

— Պանա պաք պէն եարըն բէհինտէն մալարըր ալըպ հէքսինի մէգաթա վէրիլիմ, պագալըմ սաթըր բարասըր ալընաճագ շէյլէրէ եէթիշէճէք մի :

— Պու միւճէվհէրիլիմ վար տէտիլին պու գատար աղ շէյ տիր :

— Նէ տանալընաճաք շէյ վար :

— Էվ տիր հէպէթաէ պին թիւրլիւ : Էքսիք կէտիղի վար, եարըն էվլատըմը տօղարսա վաֆթիլ թագըմը լաղըմ, պէշիկ լաղըմ, մամի տիր շէյ տիր, մասրաֆ տըր իստէր :

Պիղիմ կէսն էհիշարար Գրիգորիկ աղա քէնտի քէնտուլէ տէտի :

— Սէքսէնինտէն սօղրա սաղ չալմաղա չըքմանըն պէլասըր տըր չէքտիլիմ :

— Գէօմիւրին պիթմէսի եագլաշըյօր, սօսլալըք օտուն հիշ եօք, սա եաղընըն տա պիթմէսի եագըն տըր, պիր աղ տա շէքէր ալմալը միսաֆիր կէլիսէ հիշ թաթըր եօքքի չըքտըրալըմ, բիրինճիմիլ եօք, գահվէմիլ եօք, կաղըմըղ եօք, սապօնըմըղ պիթտի, ղէյթին եաղը գալմատը . . .

— Սանա պիր շէյ տէյիմ մի, պէն սաղըղըմտա նէմ վար նէմ եօք կէթիլիլիմ սանա վէրէյիմ տէ պու շաղըմ օլանլարը սէն ալ տէյէրէք, միւքեալէմէյէ խիթամ վէրտի պիղիմ եէթմիշիլք եէնի կիւվէյի :

ԳՈՒՄԱՐ

(Կէսին Նիսիսեան)

Պիղիմբօյի ճաճը լար պէօյի ճէ դաւ-
լի գարար վերտիքտէն սօղրա, եա-
գընտա պուլունան պիր գումարխա-
նէյէ կիրտիլէր:

Գումար օյնանան սալօնուն դարըսը
էօնիւնտէ տուրան պէքճի պու իքի
արգատաշարըն պիրինի թանքտըղըն-
տան տէրհալ գարըյը աշըպ իշերույէ
պուեուրթտու:

Վասի պիր մասանըն էթրափընա
պիր չօք գալապալըք թօփլանմը՝ հէր
քէսին կէօղիւ բօլէ տէնիլէն օլ ճէ-
հէննէմի ալէթին՝ սանտըղընըն իւս-
տիւնտէ իտի:

Գումարճըլար տէր հալ պու էէնի
կէլէնէրէ նէր աշըպ, մասանըն պա-
շընա կէշիրտիլէր:

—Հըմայէկա Պօղոս էմմի, էթրափ-
ըմի թարիֆ արէ ուր քէթէրիլի մը
չը հանդպիլնը:

—Քէթէրիլ ֆիլան չի կայ էֆէն-
տըմ, մօմէրօնէրէն մէկուն վրայ տի
դնեա, ելլայ իսէ նը տի վաստըկիս:

—Հուսայէկա տի դնիմ, տէյէրէք
պիր նօմէրօ իւզէրիսէ պիր մէճիտիէ
գօյտու, արգատաշը տախի տիկէր պիր
նօմէրօյա պիր մէճիտիէ գօյարաք
պահթըլարընա պէքլէտիլէր:

Գումարճը Ռօլէթի չէվիրիպ գա-
լաղընը գարատը վէ սէս քէսիտիք-
տէն սօղրա սանտըղը աշարադ պա-
ղըրտը:

—Ճիրօ գըրմըղը...

—Բան մի լըպտըկեց ըմմա տ-
ռի՛նը մի, տուանք մի:

—Տուանք, հայէ, հուսայէկա դը-
նէանք իսէ նը քսանուչորս խաթն տի
առնէանք:

—Ֆէօն կը դնիմ, էֆէնտըմ, մօ-
մէրօն ի՛շ ճիվերս է ուր:

—Ծառայականս մօմէրօնէն չի տի
զատուիմ:

Սանտըգ գարանըպ աշըլտը վէ
գումարճը հայքըրտը:

—Գաթըրը նուառ:

—Խաթըր մի առ կըսէ ի՛շ կըսէ:

—Բարանըն եէօքիւնօֆն առջին
կու քաշէ ի՛շ տի ըսէ ուր:

—Շախա շուխա երկու մէճիտիէն
ոլորտըկեց առառ:

—Սա կատու աշլի ֆիրէնկը ուր
դըառ իսէ վաստըկեցառ, անգամ մի

ծառայականս ալ անոր գրած տեղը
տի դնիմ:

—Աս անգամ երկու մէճիտիէ տի
դնիմ ու հէրիւֆիւն տիւմանը գլխէն
տի հանիմ:

—Քէնդ ըուժ...:

—Հա՛հ, վէր երկիրմիտէօրթ մէ-
ճիտիէ:

—Է՛յ նէ՛ Խաբար, օ բարա պէն
գօյտու՛մ օրտա:

—Նէ տէյօրսուն հէրիւֆ, օթու-
րանլարըն հէփիւսիւ կէօրտիւ մէճի-
տիէ պէնիւմ տիր:

—Պիրէ կիթ պուրտա, նա մի սէ
բարի օ տիտլօյօ:

—Ի՛շ կըսէ տա մարդը:

—Ի՛շ տի ըսէ, միօր բարոյսով կու
տան տափուլ չայող չի կայ ֆէօս կըսէ,
վաղ անցիր ու կարճ կապէ:

—Ինչու տի կըլլեցիմ քսանուչորս
մէճիտն առ տուտուկ մարդուն, տա-
սը վէօսկիին տարուան մի ֆայիդնէ,
ի՛շ կըսիս եէկէն աղա ծօրիմ ճիվրտ պաղ-
նիմ:

—Էֆէնտըմ կարճ կապէ ու գոր-
ծիդ հայէ, հէլպէթ անգամ մի ալ
տի վաստըկիս. ես միւլհաղա արեցի
բարով եօլ մի գտայ. քանի օր տամ
իսէ նը ղաթլամիշ տի անեմ, առ շան
աղու խալն հէլպէթ ամգամ մի տի
վաստըկիմ:

—Բարով ըսիր ես ալ էտանկ տի
անեմ:

—Ո՛հնը ըուժ...:

Եէկէն աղա, սէքսէն զուրուշ կը-
սինը մեղի՛ տի տայ:

—Ի՛շ մինասիպէթ էֆէնտըմ, մեր
մէճիտիյէնըն ճէման եօքիւն քաշեց
ու առառ:

—Ղաթլամիշ տի ընիմ իշտէ...
չէլէպիւ սէն պիղէ հէչ ղաղանտըրմա-
եօրսուն. չօք շիւքիւր պիղ պուրա-
նըն միւլթէրիտի իք:

—Սէ՛ղ նուա՛ռ...:

—Չաննս հէրիւֆը մեղ մայթապ
կու անէ. սէղմիշ ըրէ ու առ կըսէ:

—Խորըդան մէջերնիս, քիւլլիյէթ-
լիւ մէպաղ մը եուտուլմիշ եղայ:

—Հըպպա Լօս. մէճիտիյէ ալ չը
մնաց վրաս. հինգ վէօսկի տի դնիմ.
ան չէ ըմմա վաստըկիմ իսէնը քանի՛
վէօսկի տի տայ:

—Էֆէնտըմ հինգ անգամ չորսդ
կուանէ քսան. էլտէ իքի. հինգ ան-

գամ երկուքըդ տասըն... էլտէ քանի՛
ըսանք:

—Էլտէ իքի:

—Հինգ անգամ երկուքն տասն,
էլտէ իքին ալ վրան բարդենք իսէ նը
ճէման եէօքիւն 120 վէօսկի տի տայ:

—Հէ՛յ վէ օղորմութեանդ մեռնիմ
Սուրբ Դամեա նոս. սընտուկն կը բա-
նայ ուր, Պողոս էմմի, ես աշլերս տի
գօյիմ, դու հայէ ու վաստըկիմ իսէ
տիւրթմիւլ ալէ:

—Տիէչի սէթէ նէկու՛...:

—Կիւրիւ լթիւի բաներ մի կուլարու-
արկէ. տիւլթմիւլ շանե՛ս օր ֆէօքիս
տեղը դայ:

—Ի՛շ տեղը տի գայ. վէօսկիներն
քաշեց տարառ ու կը տանի:

—Օճախդ մարի հէ՛յ հէրիւֆ. իշտէ
տա՛սը վէօսկի տի դնիմ, տա ալ եր-
թայ իսէնը բանս փուրթ է տուես տի
քըքրի:

—Եէկէն աղա ի՛շ մուճիպ կայ հիտ-
տէթ անեւ, ղալտէ՛յօլլն խաղաս իսէ,
զաննս աղէկ կըլլի:

—Տի դնիմ, էֆէքեարս խապարմիշ
էղու մէյիմ:

Վէլհապը կէրէք Պօղոս էմմի վէ
կերէք եէկէն աղա, սոն օն բարալարը-
նա վարընճալա. տէկին թէրմիլ գայըպ
էթտիլէք վէ թապիի արբաճը գում-
րուսու կիպի տիւլիւնմէկէ պաշլատը-
լար իսէ տէ, օլմուշա չարէ օլմաղ ֆէհ-
վասընճա գումարխանէյի թէրք պիր-
լէ սապսոհա գարշը տօղրու եօլա չըք-
տըլար:

—Ան չէ ըմմա, եէկէն աղա, հիւր-
միւնքդ ի՛շ տուիր:

—Ի՛շ տի տամ ուր, սէսկէն աղը-
տար վէօսկի, քսանուլը մէճիտիէ ու
տանուլեց զուրուշ ալ թէլթիկ...
օֆ... տիւնս տեղս քըքրեցիր ֆէ-
լէկ... ալա, ճիվերս կոյրեր ու առ
տիւն փլցնող տեղն վէօտք չը կոխէի,
հէ՛յ կիտի...:

—Ֆէօքիդ ողջ ըլին, էֆէնտըմ,
ապուր մինէր կերանք, ի՛շ տի ընենք:

—Էնպէս է, ապուր մի ո՛ւր, ա-
պուր չի ըլմանիր. հըմայէկա տուտու-
խենց Օղըթաֆն վաղուան օրս երե-
սուն վէօսկիսոց փօլիճան ուր բերէ ի-
սէնը, ի՛շ ճուղապ տի տամ:

—Ֆէօքդ, էֆէնտըմ, էս էնպէս
բան մի է ուր տիւմանսըք եանդուն:

—Ի՛շ տիւմանսըք, տիւմանը գուլ-

խէս ելաւ, օճաղուճա ինճիր աղաճու տիքտին հէրիւֆ . . .

— Հըմայէկս եղածն եղաւ, կէշէնէ մաղու կուսին . քանի մի ղուրուշ մայրուք կա՛յ վրադ :

— Իշ կու բանի, կախուելու երթամ խէ նը ութը ճէպիս մէջ տա՛ն բարա չին գտնար :

— Նկէն աղա, գէօրբիւն ընտո՞ր տանինք :

— Քու վրա՞դ ալ մայրուք չիկայ :

— Ճի՛ւզ քեզի պէս եմ . հըմայէկս աս մայրուկին մէսէլէն քէթէրիդ եկաւ . մինչեւ լուսնալիս սօխախին օրթան տօնմիշ տի ըլլանք :

— Հէմէրիւններէն թիւթիւնճիւ Պօղոս աղան կայ ըմմա, հըմայէկս անոր ալ խանութը գոց է :

— Հէ՛յ բարով խերով պէկ օղլու չի դայանք :

— Սէպէպ ընողին վիզն օլըրի :

— Էդպէս տարտակ խորդանեւրու իշ պէլիս կայ, գէօրբիւն ասնեւրու շարէ մը գտիր նէկէն աղա :

Հէլէ քալէ մէյմի Ղալաթիա իշնանք, տիլէքէք, Գուլէ-գաբըսընա տօղրու եօլու թուլթուլար :

Պիղիմ պալատէ նապէ իթտիկիմիդ մանղարէյէ՛ մահղա հիքեաեէ նաղաբըյա պաղըլմասըն, պու կիպի եիւղէրճէ՛ գիպարճա սօկսուելուքլար, Պէյօղլունտա հէր կիճէ վուգու պուլմադտա տըր, վէ հիշ պիր թիմսէ թարաֆընտան էհէմիյէթ վէրիլէրէք մէնինէ չալըլըմադտա տէյիլ տիր :

Իմտի հիշ պիր մէրճիլինն նաղարը տիգպաթընը տալէթ էթմէքսիլին ահալիյէ նասիհաթ իտէրիդ քի՛ պու եօլտա գուլմարխանէլէրէ կիթմէքտէն սագընսընլար վէ պաշկալարընը տախի սագընսընլար :

ՀԻՆ ՍՈՎՈՐՈՅԹԻ ՆՈՐ ԲԱՐՔԵՐ

Հին Ժամանակի սովորութիւններն նոր սերունդին բարքերուն չը համաձայնելով, տակաւ ջնջուեցան և նոցա յաջորդեց նոր սովորութիւններ . բայց Պօլոյ մէջ մի քանի հնաւանդ սովորութիւններ կան որոց ջնջուիլն անհնար եղած է ցարդ . օրինակի համար Ուզուն Չարսուի Չէքէճէներն, Էյուպի խաղալիկ շնոգներն և կանանց

բաղնիք երթալն : Առաջին երկու արհեստագործք ինչպէս յայտնի է՝ Նոյնահապետի Ժամանակէն ի վեր միեւնոյն գործիներն կը շինեն, միեւնոյն ձեւերով . նոյնպէս ալ կանայք, լուգանալու կամ լուացուելու եղանակը երբէք չեն փոխած մինչեւ ցարդ, ուրոյ մի նկարագիրն պիտի ընենք ի ըստորեւ որչափ որ պղտիկութեանս Ժամանակէն կրցած եմ միտքս պահել :

Անցեալներն Արուս հանըմին տան մէջ բաղնիք երթալու պատրաստութիւն կար . մեր Արուս հանըմին այս անգամուան բաղնիք երթալն երկու նըպատակ ունէր . մին, լուացուիլ, միւսը տեսակ մը աղջիկսես էր :

Փողոցներն չըլաղ այդ Պօհաճէ գալով բաղնիքի ծրարներն շալիկց տարաւ . յետոյ Արուս հանըմն հրուիրած չորս տիլինանց և երկու աղջկանց հետ բաղնիք գնաց ուր նախապէս պօխճաճին տեղ մը գրաւէր և գորքը բուելով չըտկէր կսպասէր . Արուս հանըմն իրեն ներսմը այդ տեղն հանուելով լուացուելու համար ներս մտան :

Աւելորդ է ըսել թէ բաղնիքին ներսիդին գուռում գոչում մը կը տիրէր . երախաներու լացն ու պօռչտուքը մէկ կողմէն, աղջկանց երգերն միւս կողմէն, հոս կը կուռէին, հոն ծօլա և Թալէ կուռէին վերջապէս ճշմարիտ Բաբելոնի մը կերպարանն առած էր բաղնիքը նոյն օրն :

— Ուստա գատըն՝ պիղիմ Գուռնա մըդ հանկըսը տըր :

— Իշտէ շու տըր հանըմ գըղըմ, կիւլէ կիւլէ եայքանքն :

— Կիւլէ կիւլէ երքանալըմ ամա, օ գուրնատա ատամ երքանըյօր :

— Սըլար շիմտի չըգարլար էլմասըմ . հայտէյին չափըք օլուն, գուռնանըն սահիպի պէքէյօր :

— Պիր սու տէօքիւնիւպ չըգաճաղըմ գաթը պէնիմ չօք երքանմաղա պաշըմ հօշ տէյիլ :

Ուրիշ լօքարանի մը առջև :

— Գալէ պուգ քէսիլմիս գուրնասի սույի :

— Նասըլ տա գայնար գայնար սուրլա երքանըսըն . գալամա շու սուլք սույուն մուսլուղունը, պուրտա հէրքէշ տէ երքանմաք :

— Տիւրիւկ տուտու իրաղ օլսուն շու շիշման գարընըն գօլունտաքի եաբընա պաք :

— Քէշկէ պաղմայաերտըմ եիւրէյիմ պուլանտը էօհ . . .

— Էյ նէ վար քի՛ . օ սաղըք տըր ատամա, օ գատար եիւրէյին պուլանմասըն, տուք ծեր մնտուլթինը նայեցէք :

— Վույ տիւրիւկ չըտըրըրըմ, լագըրտըմըլը իշիթմիշ :

— Հիշ ճէվապ վէրմէ տէ պաշկա եէլէ կիտէլիմ :

Կէօպէկ թաշի ըսուած տեղը երկու երեք ընտանիք ժողովուած՝ իբր թէ զրօսալայրի մը մէջ նստած, կերակուր կուտէին :

— Գա տիւրիկ, ինճի սըվկէ իւսկիւմիւ տօլմասի մը անցու :

— Տամ թէյղէ, քովը քիշ մը լահանա թուրշիսի տնեմ :

— Էյ գէշ չըլլար . կօգտէ, հէրիգէ հայտէ տիւրիկս արեղ սիրեմ, տուրսը լաթերուս պօխճային մէջը վեց հատ խաղա իլիմօն դրեր եմ, խաբմիշ ըրէ ըեր տէ թափին մէջը իլիմօնաթա մը շենք :

Բէք աղեկ թէյղէս ըսելով, օրիորդ Արաթմիկ բաղնիքէն դուրս հագիւ ելած էր, տիլին մը այս ընթրոցներուն ժօտենալով ըսաւ :

— Գուղում հանըմներս փսորճիկ մը տօլմա ծուկէն տայիք ներսն տալը երկու հօգով է տէ հօտը առաւ :

— Կլինուս վրայ ատ ինչ ըսել է . նէվրիկ թապախին մէջը երկու տօլմա ծուկ տիր տէ հանըմին տուր :

— Վույ շատ է, ինչ պիտիլենմ, սանկ լօխմա մը պան ըլլա նէ կօգտէ :

— Լօխմա մնալ հրամանք կառնես նէվրույիցա եալըում երկու տիլիմ ալ հաց տիր ծուկին քովիկը :

— Շնորհակալ եմ, հէմէն Աստուած ծենէ խօշնիտ . տալս կըսէ քի ամօթէ գա ինչո՞ւ ամօթ պիտի ըլլայ ըսի, աս անանկ պան մըն է օր ամենուս կուլխէն անցած է :

— Ասանկ պանի համար չէքինմիշ կըլլայ գայէր մարդ :

— Էյ շնորհակալ եմ մնաք պարով թապախը հիմայ կը պերեմ :

— Բէք աղէկ երթաք բարով :

Տիլիկը պնակով ձուկը առնելով հեռուն անկիւնը նստող իւր ընկերուհւոյն տարաւ որ նստելով միասին ախորժանօք կերան և որ յղութեան և ոչ մի նշան կերակէր ինչեալնիհար տիկնոջ վրայ :

Օրիորդ Արտեմիկ առանց լիմոնի գառնալով ըսաւ :

— Գա թէյդէ , իլիմոնները պօխճալին մէջէն կողցելու են :

— Ձը հասնին չը կատարին կողնալու , ծառվընին կոտորտի հէմէն գա վախ , վախ , վախ . . :

— Պօշ տեղը ինչու տող կելլաս տունալ , չարըդ տանի տէ տուն օղջ ըլլաս :

— Գա ամա չիյտէս ինչ խոշոր տէ խապա իլիմոններ էր . առտուն Միլի-ճանիս առնել տուի , նա համեն մէկը տաանական բարայի ով որ օր կողցալ տէ ճըրկեցալ նէ ղէհիւր զըխըմըլլայ :

Արուս հանըմը գեռ կապասէր որ կինը լուացուիլը լմնայ որ իրենք ալ սկսին . սակայն յիշեալ տիկինը՝ ինչպէս կըսեն տիկնայք՝ օխտը պերանն ալ անցնելով տասն օխտը պերան կը լուացուէր , առանց տաքէն նուաղելու :

— Գա ճանըմ տահա չը լմնցալ , աստար սիւրիւքեղի կը պէքլէյնք կոր :

— Նալլէթ ըլլայ բահաթ չեն թուր օր մարդ վըլասվի . սա նայէ գէօրի պէս պաղը պացեր եմ , խուրնան պուզ կտրեցալ ելլեմ գիմացի խուրնան երթամ . . :

— Նաֆիլէ հոս մի գար հաճի հանըմ , աահա մէնէ մարդ կա կալիք :

— Եավրում ես երկու թաս ճուր պիտի թափուիմ իշտէ անխտար :

— Հեռու ըլլայ , մութնուլուսէն պէրի է ինտոր ալ տայանմիշ կըլլաս :

— Արուս հանըմ նուրնուրին ախճիկը ո՞րն է :

— Նա նա անդին խուլէթէնին քովը կէնճի մը հետ լախըրտը կընէ կոր կեցի հոս կանչեմ . . էլիմոնիկ հանըմ :

— Վայ Արուս հանըմ հրամանքնիդ ալ հոս էք ըսելով մի առ մի բոլոր տիկնանց ձեռքը պագալ :

— Ապրիս գըզըմ , ապրիս . տուտու հանըմըդ ուր է :

— Մայրիկիս վըլայ քիչ մը սըխընթը եկալ տէ գուրս ելալ օր քիչ մը օդ առնէ :

Ծած ձայնիւ Արուս հանըմը քովի տիկնոջն հարցուց :

— Ընտոր է սիրտդ սիրեց :

— Տօլղունճա ընտորիկ է ամա պօյը քիչ մը կարճ չէ՞ կըսես :

— Սման տուն ալ ասկէ երկանն ալ սըրըլի պէս պան մը կըլլայ :

— Մէյ մալ օքկըները բէք մենձ կերեան կոր աշկիս :

— Լալընին մէջը էլպէթ ետերմիշ կըլլայ տունալ , ծառվըները չը նայիս ընտոր մանտորիկ է :

Վերջապէս խեղճ աղջիկը ժամերով անասունի մը նման գննելէ յետոյ տուտու հանըմիդ պարեւ ըրէ ըսելով ճամբու գրին և ըստ վաղեմի սովորութեան Օթմական պերան յուացուելէ ետքը բաղնեպանուհւոյն հետ հաշուի նստան , որն որ Նաթըր հագգըն պաշուտա հագգըն և կէս լղուրնան ու մի առ մի 60 ական բարայ պաշերը հաշուելէ վերջը ամբողջ ստակն ստանալով , վերջին արարողութիւնն սկսալ այնէ՝ հօշ կէլտինիդ , սէֆա կէլալինիդ , իշալահ հանըմ գըզը կէլին էտէրսէն պաշկա համամա կէօթիւրմէսին սօղ-րա հաթըրմ գալըր հա՛ :

Ահա այս հին սովորութիւններն մինչև հիմայ վերցած չեն , թէև կանայք նորաձեւութեան համար հոգի կուտան , բայց բաղնիքի մէջ հնու-թիւնը կը յարգեն :

ԳԼԹԸՐԻՉՄ

— Էյ մանուկ աղա . իշտէ արթըք եարնն ագչամ միւրատընա էրէճէքսին , չու պէքեարըլըգտան գուրթուլտուն հէլէ :

— Ալլահ սօնումուգու խայր էյլէյէ էվլէնէճէք վագըթ տէյիլ իտի ամա , պիզիմ վալիտէ մութլախ աս Ս . Սէր . գիսին հարսնիքը ընենք տէտի իսէ , պիզ տէ բէք էյի տէտիք :

— Նէ վար ես , պիր սահաթ իլէրի օլուպ պիթմէսի խայըրը տըր . կնքահայրըն գիմ տիր :

— Ձօք . պաշըրճա պագալ , գասապ , էքմէքճի , էվ սահիպի . խաչը հանկըսընա թուլթուրայըմ տէի շաչըրմըլ գալըլըմ :

— Մատմազէլ Ֆիլօ , սէն նէ վագըթ էվլէնէճէքսին :

— Պէնիմ էվլէնէճէյիմ , արթըք պալըղըն աղաճա չըգմասընա գալտը :

— Սէնտէ բէք պէճէրիքսիդ գըզըն , բալամուտուն թանէսինի 40 բարաեա վէրիեօրլար . իքի թանէ ալ , պիր աղաճտան ասը վէր :

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ ՀԱՅՈՑ ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՆԴԱՄԻ

ԿՍՐԳԱԴԻՐ ՅԱՆՁՆԱԽԻԻԻ

Տեարք

Մեծ. Յօսթըր Մ. Հ. Ընդհ. Տեօրէն Օս.

Կ. Պանայիս .

Նախագահ ,

Վսեմ. Սէրվիշէն Էֆ. Լեւոն Մերախոյի

Դեր. Նախագահ ,

» Լեւոն պէյ , Դեր. Տեօրէն «Էֆէյէթ Սահրըլը» Գրասարան Բարտուղար

Մեծ. Աղարեան Ժօղէֆ , Գանձապետ ,

Տեարք

Վսեմ. Աղարեան Սարգիս Էֆ.

Մեծ. Աստարճեան Պօղոս Էֆ.

» Փապուճճեան Կարապետ

Վսեմ. Բորթուգալ Միքայէլ Էֆ. Խորհ.

Ելեւոյի Նախարարութեան ,

» Գուլումճեան Պետրոս Էֆ. Վե-

րաբոսալ Հանայ և Լեւոնայ պաշ-

արան ,

» Եղսուֆեան Տիգրան Էֆ. Անդր.

Մեծ. Զօհրապ Գրիգոր

» Էսայեան Մկրտիչ

» Թաշճեան Սարգիս Էֆ

» Թաշճեան Յակոբ

» Թորոսեան Յովհաննէս Էֆ. Ան-

դր. Խաչիկարի Գրասարանին

» Թօփալեան Գէորգ

Վսեմ. Իպրահիմ պէյ Արարողապետ Արար.

Զործոյ Նախարարութեան ,

» Խըտըրեան Գրիգոր Էֆ. Վերապե-

տալ Հաչ. Գիւնէ Արար. Գործ Նախ.

» Խուճարեան Կարապետ Էֆ. Ան-

դր. Վառլէկ Արեւի

Մեծ. Կիւլպէնկեան Կիւլպէնք

Վսեմ. Մաքսուտ Սիմօն պէյ

Մեծ. Մերեթմ-Գուլի Յարուլթիւն ,

Վսեմ. Միւնիր Պէյ Ընդհ. Բարաբար Սեր-

Առ և Հանր. Ընտրութեան

» Նորատունկեան Գաբրիէլ Էֆ

Մեծ. Նորատունկեան Յարուլթիւն

Վսեմ. Նուրեան Յովհաննէս Էֆ.

» Ունճեան Արիկ Էֆ.

Մեծ. Պէրպէրեան Պետրոս Էֆ

» Պոյաճեան Յովհաննէս

Վսեմ. Սաատի պէյ Վեր Հաչուս. Հանր. Ըն-

տրութեան Նախարարութեան :

» Սագըղ Յովհաննէս Էֆ.

» Սախտ պէյ , Անդր. Պետրոս Խորհ.

» Սուպհի պէյ , Ընդհ. Բարաբար

Կրթական Նախարարութեան ,

Մեծ. Սըվաճեան Կարապետ Էֆ.

ՏՕՔԹԵՈՐ

ՄԱՏԱՄ ՊԱՍԵԱՆ

Բժշկուհի և մանկաբարձ (լավագործ) որ երկար տարիներէ յետէ մանկաբարձական ճիւղը զիտական և փորձնական տեսակետով կատարելագործած է : Պիտի դառնուի երկուշարթի , չորեքշարթի և չորսշարթի կէս օրէն վերջը Կ. Պոլիս , դամբին դէմ վ. Ծանի գեղարանը , Մարմարաչա Գ. Գալուստեանի դեղարանը և Կէտիկ բաշա կեղրոնական դեղարանը , ինչպէս նաև արտունը որ է Իսկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ փողոցը թիւ 3 :

ՏՕՔԹԵՈՐ ՊԱՍԵԱՆ

Տէօքթէօն Պասեան մանկաբարձութեան արուեստին և կանանց ու տղայոց վերաբերեալ հիւանդութեանց իբրև մասնագէտ իւր ուսումը կատարելագործած է ի Վլինա , ի Բարիկ և ի Լոնտոն 18 տարուան փորձառութեամբ :

Տէօքթէօն Պասեան ճիւղաբար կը դարձանէ արքայներն իւր տան մէջ Իսկիւտար Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ փողոց թիւ 3 ամեն ուրաքաթ նա կիրակի օրերը միջօրէին մինչեւ իրիկուն :

Ի դիւր թիւն իւր յաճախորդաց ամեն երկուշարթի , չորեքշարթի և չորսշարթ օրերն :

պիտի դառնուի ի Պոլիս կամուրջի գլխին վ. Ծանիի դեղարանը , ի Մահմուտ փաշա Գ. Գալուստեանի դեղարանը և Կէտիկ փաշա կեղրոնական դեղարանը :

ՏՕՔԹԵՈՐ Տ. ՊԱՊԱՆԵԱՆ

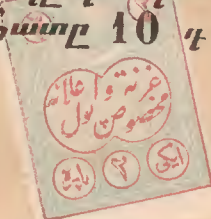
Մանկաբարձ և մասնագէտ կանանց և տղայոց հիւանդութեանց , այն ճիւղերն ի ֆարիզ փորձառութեամբ կատարելագործած ըլլալով այժմ իւր բնակութիւնը հաստատած է ի Գալուստեանի , Մատա ճատտէսի , Անթիպայի դեղարանին դէմ թիւ 87 տունը , որ ամէն առաւօտ մինչև ժամ 8 հիւանդ կը ընդունի : Ի դիւր թիւն իւր յաճախորդաց վերոյիշեալ Տէօքթէօնը կը գրուինուի նաև ամէն օր կէս օրէն մինչև ժամ 9 Մաքրի-գիւղ իւր տունը և 10 և 11 կամրջին դէմ Գիւլիսթեանի եղբարց դեղարանը :

Ձրի դարմանք կիրակի օրեր մինչև կէս օր իւր Գալուստեանի բնակարանը :

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՑԵՏՈՄՍ

Լաւագոյն քառթանի վրայ ամէն լեզուաւ կը պատրաստուի իգին 100 հատը 10 դհեկն :

պէտք ունեցողները պէտք է դիմեն Գ. Պաղտատլեան տըպարան Յակոբեան խան թիւ 13 Կ. Պոլիս :

ՀԱՏՆՏԻՐ ՔԵՐԴՈՒԱԾՔ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ԲԱՆԱՍԵՂԾԻՅ

ՀԱՆԴԵՐՁ

Կարևոր գիտելեօք և նշանակութեամբ

բառից

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐԳ

Պիտար էֆէնտի Արապաճեանի սոյն ընտիր հաւաքածոյն , մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած է Գալաֆեան տպարանէն և կը պարունակէ թուրք մեծանուն բանաստեղծից նշանաւոր երկերն :

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց ըով ի գին 6 դալրուշ :

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՃԵՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ ԼՐԱԳՐՈՑ

— 176 —

— Շնորհակալ եմ . հիմայ որ գործը կարգադրուած է , պիտի աղաչեմ ձեզ որ զիս դեր կոմսուհւոյն ներկայացնէք :

— Անմիջապէս եթէ կը հաճիք , ցորեկուան ճաշն ալ միատեղ կընենք :

— Կընդունիմ , ո՛ւր իջեանեցաք :

— Բալէ Բուայեալ թիւ 16 :

Երթա՛ք ուրեմն ըսելով , երիտասարդ տեղակալը սուրը մէջքը անցուց և գլխարկն առնելով իւր դպրոցական բարեկամին հետ մեկնեցան յիշեալ բնակարանէն :

Եւփիմէ՛ ծերունին Սիմոնի հետ հետիոտն չըջագայութեան ելած էր և հիացմամբ Բալէ-Ռօայեալի շքեղ խանութները կը դիտէր , ժամերով նոցա առջին կենալով :

Կէս օրին կէս ժամ մնացած Սիմոն դեկոյց թէ կէս օրուան ճաշի ժամանակն էր , ալ պէտք էին պանդոկ վերադառնալ :

— Ահ իրաւունք ունիս , Արդիւր դարձած է հիմայ , երթանք :

Եւ արագ քայլերով պանդոկ վերադարձան ուր սպասաւորը իմաց տուաւ թէ դերկոմնը սրահն էր անծանօթ հիւրի մը հետ :

Եւփիմէ անմիջապէս սանդուղներն ելնելով , ուղղակի սրահն մտաւ և գլխարկը թիկնաթոռի մը վրայ դնելէ յետոյ նորեկը անցողակի բարեկց և Արդիւրին ձեռքը բռնելով ըսաւ .

— 173 —

— Մեր բանակին համար պէտք էր սորվէիր այդ սպեղանւոյն գաղտնիքը , ուրեմն դերկոմսուհին հայր մը ունի :

— Այո , արեւելքի մէջ երեւելի մատենագրի մը անունը լսած ես երբէք :

— Դիտես որ զինուորական դործերս չեն ներեր մատենագրաց վրայ խորհիլ :

— Իչպէս , Մուրատճայի անունը չե՞ս լըսած :

— Ահ , կը յիշեմ , Ֆրանսերէն Օսմանեան պաամուլիւն մը հրատարակեց :

— Ահա ճիշդ նոյն ինքն է տիկին պարոնուհւոյն հայրն :

— Կըսէիր թէ Հայ է կինդ , ուրեմն հայերէն սորվեցար :

— Ոչ , բայց կինս մեր լեզուն ծրանսուհիէ մը աւելի յստակ և դիւրաւ կը խօսի :

— Սքանչելի է այդ , մեր ֆարիզուհիներն պիտի նախանձին իրմէ . տարի մը չի քչեր ֆարիզի ընկերութեանց մէջ բարձր դերք մը պիտի ստանայ դերկոմսուհին :

— Կը ցաւիմ որ վեց ամիսէն աւելի չպիտի մնայ ի ծրանսա , այն ալ նանսիի մէջ հօրս դղեակը պիտի կենանք :

— Ի՛նչպէս , սիրելիդ իմ Արդիւր , ծրանսան կը թողու , և ո՛ւր պիտի երթաս :

— Կոստանդնուպօլիս , արեւելքի այն հըռչակաւոր մայրաքաղաքը :

ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ ՊԻՐԱՏԵՐԼԵՐ

Տ Է Պ Պ Օ

26 Սրաւոյօրսա, եհնի ճամփս 26

ՍԲԷՉԱՐ ՏԻՒՔԵԱՆԼԱՐԸ

ՍԹԱՆՊՕԼ ՔԵՕԲԻԼ քարշըսընտա — 77

ՊԵՅՕՂԼՈՒՆՏԱ Տօղըու Եօլտա — 168

Մէջքիւր էճախանէ վէ սրէչար տիւքքեանլարընտա միւթէատտիտ վէ էնվայի թէրքիտաթը քիւեէվիյէ վէ էնգա վէ մուալէճաթ վէ ալէա. թը ճէրրահիյէ, վէ ալէա ճինս լասթիլը իւէ չէլիքտին մաամուլ ալաթ ու էտէվաթ, վէ Լիսթէր ուսուլինտէ պաղար, վէ Պրանսըզ վէ Խնկի. լիզ էնգալարը, սօլֆաթօնտէն էն ալէա ճինսի, եւրի վէ էնէպի մա. տէն սուլարը, ֆօթօլքաֆճըլար իչիւն թէրքիտաթը քիւեէվիյէ, Պ րտօ չարապարը, դօնեալար, էնվաի իչիլիէր, գօգուլու սապուլա, նէ. ֆիս բուտրա, օ ալ Գօլօնէր, սաչ սուլարը, տիւզիլիւնիւքէր, վէ ըս. րէչարլար իւէ քիւմեխանէլէրէ մախսուս ճամ գաղար վէ ալաթ ու է. տէվաթ մ. վճուտ օլուպ, թօրտան վէ բէրաքէնտէ ֆիրուլթ օլուուր:

Քիւզաիք մէջքիւր տիւքքեանլարտա մուալէնէի թըսլիյէ տախի իճրա օլուուր, պուեն մախսուս օտալար վար տ. ր.

Պէյօղու (ճախանէի կէճէլէր աչըզ տըր

Ձէյլ. — Պիլճիւիլէ էնգա վէ էմթաամըլըն էն ալ ու ճինստէն օլտու. ղուուր վէ բլք էնվէն ֆիյաթլա սաթըլտըլըն Տօղթօր էֆէնտիլէրէ վէ րաղվէթու էնալիյէ իւան ու պէյան իտէրիլ

— 174 —

Երիտասարդ փոխ-տեղակալը փոքր ինչ մը. տածելէ յետոյ, լուրջ դէմք մը առնելով ըսաւ.

— Մտիկ ըրէ, դերկոմս, Գաղիոյ հանրա. պետութիւնը անգգալի կերպով կորստեան կը դիմէ. առանց դաշնակից տէրութիւն մ'ունե. նալու ամբողջ Եւրոպայի դէմ պատերազմ հը. րատարակեց. գործի գլուխ դռնուողներն ա. մենքն ալ ներքնապէս թշնամի են իրարու. Ֆը. րանսայի յաղթական մեծ բանակը փոխանակ ի մի դումարելով ոյժերնին ամփոփելու, ցիր ու ցան ըրին. մէկ մասն Րէնի եղերքը, մի մեծ մասը Իտալիոյ մէջ սփռուած, անգլիացիք մեր ներքին պառակտումներէն միշտ կ'օգտուին. ա. սոնք տեսնելով կրնա՞ն մեկնիլ Ֆրանսայէն:

— Սիրելիդ իմ Լուի, Ֆրանսայի ղինւորեմ և պատրաստ նաեւ սիրելի հայրենեացս համար արեանս մինչև վերջին կաթիլը թափելու, սա. կայն Ֆրանսայի կառավարութիւնը Սուլթանին նոր կազմած ղինւորական զնդերը մարզելու պաշտօնն յանձնած է ինձ, և հաղիւ Պօլոյ մեր ֆրանսական դեսպան Օպէռ Տիւպէյէ կոմ. սին բարեխօսութեամբ վեց ամսուան համար միայն յաջողեցայ արձակուրդ ստանալ. կը տեսնես ուրեմն որ պաշտօնս չեմ կրնար թու. ղուլ:

— Շատ աղէկ, եթէ պաշտօնդ լրանայ, կը խոստանա՞ս որ ուր որ ալ ըլլաս ինձ պիտի

ԱԻԵՏԻՍ ՊԵՅԼԻՐԵԱՆ

ՃԱՆՖԵՍՃԻ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Իսթանպուլտա չարշուի քէպիրտէ Սանտալ-պէտէսթէն սօգաղը Ն. 7

Իշպու. մաղաղատա, հէր նէվ նէֆիս իրէքլի եանի սիեահ կրօն սաթէնտը լիօն, օթօման, ար. միւ, ֆայլ ֆրանսէ, չիչէքլի տամասէ, սաթրանճըլ գատի. ֆէ վէ սայիր րէնկլի գումաշ. լար պուլունուր:

Թալիպ օլան ֆամիլեալա. րըն միւրաճաթլարընտա, կէ. րէք գումաշլարըն նէֆասէթի վէ կէրէք էնվէնիէթի ճիհէ. թիլլէ խօշնուտ օլաճագլարը խասսէթէն պէեան օլընըր:

— 175 —

գրես և ես քեզի միայն սա բառը պիտի դը. րեմ. եկուր. Ֆրանսայի համար և ի պատիւ Ֆրանսայի:

— Կերդնում որ պիտի գամ . .

— Եւ ես երդումդ քիչ ժամանակէն պի. տի յիշեցնեմ քեզ. թէպէտ և առ այժմ լոկ փոխ տեղակալմեմ և ոչ ոք ինձ ուշադրութիւն կընէ, բայց պետական խորհրդոյ մէջ ազդե. ցիկ բարեկամներ ունիմ. օրինակի համար պա. րոն Կասբարէն որ սկսած է կարեւորութիւն տալ իմ խորհրդոցս, մօտ օրէն իմ վրայ խօս. ուլըլ պիտի լսես զի այժմէն կըզգամ թէ փա. ռասիրութիւնս զիս շատ յառաջ պիտի մղէ:

— Նայէ որ մինչև կիյօթին չը յառաջա. նաս, փառասիրութիւնը հիմայ անդ կը վերջա. նայ:

— Տես Կիյօթինի ներքև դնելու գլուխ է իմս. Ֆրանսայի բանակը հետս պիտի ունե. նամ:

— Հօ՛ հօ՛, ընդհանուր բանակին սպարա. պետ ըլլալու միտք ունիս:

— Ինչու չէ, Ֆրանսայի շահը այս կը պա. հանջէ:

— Հակառակը չեմ պնդեր. ինչ որ ալ ըլ. լայ երբոր իմ աջակցութեանս պէտք ունենաք սա միտի բառը գրեցէք «եկէք» եւ ես վաշ. տիս գլուխը պիտի ըլլամ: